

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **S. G.**, zastoupená JUDr. Filipem Rigelem, Ph.D., advokátem se sídlem Teplého 2786, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 4. 2020, č. j. 31 Az 18/2019 – 23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Filipu Rigelovi, Ph.D., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 11 483 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 9. 2019, č. j. OAM-582/ZA-ZA11-ZA21-2019, neudělil žalobkyni dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“), mezinárodní ochranu. Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „*krajský soud*“) jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 7. 4. 2020, č. j. 31 Az 18/2019 – 23.

[2] Při posuzování věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 27. 6. 2019 požádala žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V rámci žádosti a v následném pohovoru uvedla, že je arménské národnosti, hlásí se k arménské apoštolské církvi a nikdy nebyla členkou politické strany či hnutí, v zemi původu se politicky neangažovala. Vlast se rozhodla opustit v červenci 2018 poté, co byla celkem třikrát unesena neznámými osobami, které ji zavezly na opuštěné místo

a vyhrožovaly jí. Žalobkyně se domnívá, že šlo o příbuzné jiné ženy, kterou znásilnil její bývalý přítel. Na tohoto muže se totiž její únosci dotazovali a chtěli vědět, kde se nachází. Po prvním únosu se žalobkyně obrátila na policii, kde jí slíbili, že se případem budou zabývat, ale nic se nestalo. Únos a následné vyhrožování se pak opakovalo. Proto se rozhodla obtíže vyřešit odchodem z vlasti. Dále žalobkyně uvedla, že se od roku 2015 léčí s obsedantně kompulsivní poruchou. Ta se projevuje tím, že má pocit, že je neustále ve špíně, pořád se musí mýt a prát si oblečení. Neustále cítí vnitřní napětí a neklid, občas přemýšlí o sebevraždě. V Arménii by neměla přístup k lékům, které užívá. Žalobkyně v minulosti neúspěšně žádala o azyl i v Rakousku, kde pobývala v letech 2012 až 2016, a to z důvodu, že jiný její bývalý přítel zabil svého kamaráda a utekl. Žalobkyni pak ve vlasti hledali příbuzní oběti, kteří chtěli vědět, kde se vrah ukrývá. Žalobkyně se návratu do domovského státu obává, neboť by ji tam mohli zabít rodinní příslušníci znásilněné ženy. Tato situace by na ni mohla působit natolik stresujícím dojmem, že by ji mohla dohnat k sebevraždě.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná a rozhodnutí žalovaného shledal v souladu se zákonem. Zdůraznil, že jediným motivem odjezdu žalobkyně z vlasti byly výhrůžky ze strany soukromých osob. V této souvislosti se zabýval úvahou žalovaného o tom, zda mohla žalobkyně využít v zemi původu právních prostředků k ochraně před tímto jednáním. V Arménii se přitom lze obrátit na policii v případě, že má soukromá osoba konflikt s jinou osobou, policie takové případy běžně řeší. Na postup policie lze podat stížnost u nadřízeného orgánu, popřípadě se lze obrátit též na soud. Na práci policie dohlíží prokuratura a trestnou činností policistů se zabývá Speciální vyšetřovací služba. Žalobkyně učinila na policii jedno oznámení, dále se o svůj případ již nezajímala a v případě dalších dvou únosů se na příslušné orgány ani neobrátila. Krajský soud tak konstatoval, že žalobkyně měla před opuštěním vlasti využít všechny dostupné vnitrostátní prostředky ochrany, což neučinila. V případě návratu do Arménie může popsané mechanismy využít, pokud by se útoky na její osobu opakovaly.

[4] Krajský soud dále uvedl, že ani zdravotní stav stěžovatelky nezakládá důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Nezakládá ani důvod pro udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu § 14 citovaného zákona. Žalovaný upozornil na to, že podle znaleckého lékařského vyšetření žalobkyně z března 2019 v Rakousku jí v důsledku přesunu do ČR nehrozí takové zhoršení zdravotního stavu, aby ji to ohrožovalo na životě. Z toho žalovaný dovodil, že ani případný návrat do vlasti ji nebude v tomto směru ohrožovat. Krajský soud se s tímto závěrem ztotožnil a doplnil, že ze zpráv o zemi původu vyplývá, že základní psychiatrické služby jsou poskytovány zdarma všem arménským občanům. Obdobně jsou pacientům zdarma přístupné i léky pro léčbu řady duševních onemocnění. K platbám z vlastních prostředků dochází pouze v případě drahých psychotropních léčiv. Stát poskytuje bezplatné zdravotní služby a občané mohou využívat dobrovolného zdravotního pojištění. Podle soudu je tedy lékařská péče v Arménii dostatečná a žalobkyně zde bude mít možnost pokračovat v léčbě svého onemocnění.

[5] Závěrem krajský soud neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany, přičemž převážně odkázal na argumentaci stran možnosti využití právních prostředků ochrany v zemi původu před tvrzeným nebezpečím ze strany soukromých osob, respektive

pokračování

na shora nastíněnou možnost využití tamní lékařské péče. Podklady shromážděné žalovaným přitom označil za transparentní, objektivní a aktuální. Pro úplnost též podotkl, že žalobkyně se nijak nedotýká situace kolem sporného území Náhorního Karabachu, neboť pochází z města A., ve kterém žádné napětí není.

[6] Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Ustanovený zástupce poté důvody kasační stížnosti podřadil pod písm. b) a písm. d) citovaného ustanovení s. ř. s. Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje stěžovatelka v tom, že přesahuje její vlastní zájmy. Krajský soud totiž rozhodl v rozporu s dosavadní judikaturou a též podstatně porušil zákon, což mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[7] Stěžovatelka předně namítá, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav věci. Při shromažďování zpráv o zemi původu pominul ty, které se zabývají efektivitou státního aparátu. Jestliže žalovaný a krajský soud dovodili, že se problémy stěžovatelky dají vyřešit prostředky, které nabízí právní řád jejího domovského státu, pak měli k tomu tvrzení shromáždit relevantní podklady. Žalovaným použité zprávy totiž pojednávají toliko o organizaci státního aparátu, nikoli o jeho reálném fungování. Stejně tak žalovaný neopřel o odpovídající důkaz svoje tvrzení, že přesunem stěžovatelky zpět do vlasti nedojde ke zhoršení jejího zdravotního stavu. Takový důkaz (znalecký posudek z oboru psychiatrie) nebyl v řízení opatřen. Tento důkaz nemůže nahradit zpráva z Rakouska, která se týkala přemístění stěžovatelky do ČR, kde jí nehrozilo žádné nebezpečí (na rozdíl od země původu). Stěžovatelka nadto upozorňuje, že jestliže doložila na podporu svých tvrzení zprávy o Arménii, které byly v rozporu s tím, co shromáždil žalovaný, mělo dojít k překlenutí tohoto rozporu. Žalovaný tak neměl vycházet ze zpráv, které jdou k tíži stěžovatelky, ačkoli byly novějšího data.

[8] V závěru kasační stížnosti pak namítá, že ve správním řízení podala dne 12. 9. 2019 vyjádření, v jehož rámci trvala na provedení dalšího pohovoru. K tomuto řádně formulovanému procesnímu návrhu se žalovaný nijak nevyjádřil, čímž zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[9] Stěžovatelka uzavírá, že z výše uvedených důvodů měl krajský soud rozhodnutí žalovaného pro vady řízení zrušit. Protože tak neučinil, je naplněn důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Krajský soud dále přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí žalovaného, tím zatížil nepřezkoumatelností i napadený rozsudek, a proto je naplněn rovněž důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její odmítnutí pro nepřijatelnost, případně zamítnutí pro nedůvodnost. Nejprve odkazuje na spisový materiál, na své vyjádření k žalobě a na napadený rozsudek krajského soudu, s jehož závěry se ztotožňuje. Žalovaný je přesvědčen, že spolehlivě zjistil skutkový stav věci, shromáždil odpovídající podklady a objektivní informace a jeho rozhodnutí je v souladu se zákonem. Stěžovatelka podle něj neuvedla žádné relevantní důvody z hlediska mezinárodní ochrany.

[11] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[12] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Přijatelnost kasační stížnosti by rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, zakládalo zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[13] V zájmu stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatelka v kasační stížnosti toliko obecně tvrdila, že napadený rozsudek je rozporný s dosavadní judikaturou (aniž by blíže specifikovala, o jaká rozhodnutí se má jednat) a též že krajský soud podstatně porušil zákon, což mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a taková pochybení nezjistil. Průběh řízení nebyl stížen vadami, odůvodnění napadeného rozsudku bylo dostatečné a srozumitelné a krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami (viz zejména odstavce 23 až 39 rozsudku krajského soudu). Žádné pochybení krajského soudu ve smyslu výše uvedeného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, tak zdejší soud neshledal. Přijatelnost kasační stížnosti by mohla zakládat nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, touto vadou však dané rozhodnutí netrpí.

[14] Jak bylo výše naznačeno, napadený rozsudek není nepřezkoumatelný. V tomto směru stěžovatelka pouze uvedla, že krajský soud přezkoumal nepřezkoumatelné správní rozhodnutí žalovaného, čímž sám zatížil rozsudek touto závažnou vadou. S tímto tvrzením se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Stěžovatelka v žalobě výslovně nenamítala, že žalovaný nereagoval na její procesní návrh na provedení dalšího pohovoru (viz odstavec [8] výše), toliko obecně konstatovala, že žalovaný neprovedl navrhované důkazy. Ve vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 12. 9. 2019 pak sice žádala o provedení dalšího pohovoru, avšak pouze pro případ, pokud by měl žalovaný pochybnosti o pravdivosti jejích tvrzení, nebo pokud by vyvstaly ohledně jejího azylového příběhu nějaké nejasnosti. Jak však vyplývá z odůvodnění rozhodnutí žalovaného i z napadeného rozsudku krajského soudu, důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany nebyly pochybnosti o pravdivosti skutkového stavu tak, jak jej stěžovatelka v průběhu

pokračování

řízení přdestřela. V tomto směru tak není správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, neboť žalovaný neměl žádný důvod provádět další pohovor (což z jeho rozhodnutí implicitně vyplývá), nepřezkoumatelným proto zdejší soud neshledal ani rozsudek krajského soudu.

[15] Nejvyšší správní soud též stabilně judikuje, že není chybou, pokud se soud s posouzením správních orgánů ztotožní a pro stručnost na jejich závěry odkáže. Měl by však v odůvodnění rozsudku vyložit, proč tak učinil, popřípadě přidat alespoň vlastní krátké hodnocení (viz rozsudek ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130). Těmto požadavkům krajský soud dostál. Z rozsudku vyplývá, jakým způsobem se s žalobní argumentací vypořádal, u všech námitek neopomněl krajský soud uvést vlastní stručné hodnocení.

[16] Žádnou právní otázku, ať již z oblasti práva hmotného či procesního, k níž by byl nucen se vyjádřit za účelem sjednocování judikatury, Nejvyšší správní soud v projednávané věci rovněž nenalezl. Otázky, které stěžovatelka nastolila v žalobě a poté znovu v kasační stížnosti, již byly opakovaně v judikatuře tohoto soudu řešeny. Nejvyšší správní soud se k působení soukromých osob v minulosti nejednou vyjádřil a například v rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 – 45, uvedl, že *„[z]a pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.“* Citovaný rozsudek se sice týká výslovně pojmu pronásledování, nicméně totožné požadavky klade zákon o azylu i na otázku posouzení hrozící vážné újmy v případě návratu do vlasti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

[17] Stěžovatelka se sice jednou na policii podle svých slov neúspěšně obrátila, avšak již nepodala proti postupu policie stížnost a ani se svůj problém nepokusila vyřešit jiným způsobem v rámci domovského státu a s využitím prostředků právní ochrany dle tamního právního řádu. Další útoky na svou osobu ani nenahlásila úřadům a místo toho se rozhodla vlast opustit. Nevyužila tak všech prostředků ochrany, které jí arménský právní řád nabízel, tudíž nelze dovozovat, že by taková ochrana nebyla poskytnuta nebo by byla neúčinná. Z judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23).

[18] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[19] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[20] Stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2020, č. j. 3 Azs 137/2020 – 54, ustanoven zástupce JUDr. Filip Rigel, Ph.D., advokát se sídlem Teplého 2786, Pardubice. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí odměnu advokáta včetně

hotových výdajů stát. Soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem, a v doplnění kasační stížnosti [§ 7 bod 5., ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen „advokátní tarif“)]. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč, tj. za oba úkony v dané věci celkem 6 200 Kč. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovenému zástupci i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (celkem tedy 600 Kč). Ustanovený zástupce v rámci přípravy a převzetí zastoupení nahlédl dne 18. 6. 2020 u Nejvyššího správního soudu do spisu a pořídil si z něj kopie. Dle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu náleží advokátu v souvislosti s poskytnutím právní služby při úkonech prováděných v místě, které není jeho sídlem nebo bydlištěm, náhrada za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět. Zástupce stěžovatelky tyto náklady uplatnil a doložil je technickým průkazem vozidla s potřebnými údaji. Nejvyšší správní soud tedy přiznal zástupci náhradu cestovních výdajů ve výši 1 790 Kč po zaokrouhlení za cestu na nahlížení do spisu z místa jeho sídla v Pardubicích do sídla Nejvyššího správního soudu v Brně a zpět v celkové vzdálenosti 294 km. Tato cesta byla realizována vozidlem VW Tiguan, registrační značky X, s kombinovanou spotřebou 5,9 litrů paliva na 100 km, přičemž výše průměrné ceny za 1 litr benzínu činí 32 Kč a základní sazba za jeden kilometr jízdy činí 4,20 Kč (§ 13 odst. 1 advokátního tarifu, ve spojení s § 1 vyhlášky č. 358/2019 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, a s § 4 téže vyhlášky). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatelky rovněž náhradu za promeškaný čas v rozsahu 9 započatých půlhodin po 100 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, ve spojení s § 14 odst. 3 téhož předpisu], tj. celkem 900 Kč. Celkem tak náhrada cestovních výdajů a náhrada za promeškaný čas činí částku ve výši 2 690 Kč. Ustanovený zástupce soudu doložil, že je plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celková částka jeho odměny se proto zvyšuje o sazbu této daně ve výši 1 993 Kč po zaokrouhlení (21 % z částky 9 490 Kč). Celkem tedy zástupci náleží odměna ve výši 11 483 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatelky nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 10. prosince 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu